

K.V.O.O. - S.R.O.R.

Koninklijke Vereniging van
Oprustgestelde Officieren -
Limburg

Kvoo.limburg@telenet.be
BE33 9611 9514 0046

KRING
LIMBURG

Jaargang 40- nummer 4

Juli- Augustus 2014

Extra bijlage: Onze Israël-reis

Met dank aan Monique en Luc Vancamp- Vanhoof voor de geslaagde verslaggeving en de fotoreportage.

Dit is ook een bedankje voor Willy die deze reis met hart en ziel heeft georganiseerd.

Proficiat aan hen allen vanwege het bestuur.

MET KVOO-LIMBURG NAAR ISRAEL

4 - 11 MEI 2014

DAG 1-: zondag 4 mei 2014

Vliegtuigreis naar Tel Aviv en bustocht naar hotel "Kibbutz Degania Bet."

Op de parking van het vliegveld van Kiewit/Hasselt komen 28 personen vlot en stipt aan. De ijverige reisleader Willy Verghote is tevreden. Het gezelschap bestaat uit leden KVOO maar ook anderen. We leren een officier van de gerechtelijke politie kennen, een rechter, collega's piloten van Willy en Italianen. De verbroedering volgt vlug en ons bont gezelschap heeft er zin in. We stappen in de busjes waarmee geofende chauffeurs ons naar Zaventem brengen. Van de gereserveerde parking begeleiden zij ons tot aan de balie voor vertrek. Aan de typische kledij herkennen we veel orthodoxe Joden die met hun families naar Israël reizen.

Willy heeft een afspraak met zijn vriend captain Bart Schaf die uit de cockpit komt om met ons allen op de foto te staan. De vliegtuigreis en landing verlopen vlekkeloos. We zetten voet op Israëlische bodem om 20.55uur Israëlische tijd = 21.55uur Belgische tijd. De controle verloopt correct en vlot.

De Israëlish/Nederlandse gids verwelkomt ons en begeleidt ons naar de bus waarna chauffeur Moshe het gezelschap naar de eerste verblijfplaats brengt. Aan het meer van Galilea, ook meer van Tiberias genaamd, verblijven we twee nachten in de "Kibbutz Degania Bet". Tijdens de twee uur durende busreis stellen we vast dat de viervaks autostrades uitstekend zijn. Op de heuvels ontdekken we goed verlichte dorpen die een feeëriek aanblik verschaffen.

Aankomst in de Kibbutz om 2uur 's nachts.

Op weg naar het "gastenhuis" lopen we op paadjes naast exotische bloemen, struiken en bomen. Na de verdeling van de kamers is iedereen blij om van een verkwikkende nachtrust te genieten. In de koelkast staat een koude schotel klaar die toch smaakt op dit nachtelijk uur. Het is wel broeiend heet, een voor ons ongewone 40°!

Dag 2 - maandag 5 mei 2014

Tiberias - Kafarnaum - Tabgha - boottocht op het meer - Golanhoogte - Katzrin

Om 9 uur verwelkomt Ruth de groep in de bus met een Hebreeuwse " boker dov" wat goedemorgen betekent. We hebben een druk programma vandaag. Ruth heeft een zeer origineel herkenningsteken : een mooie witte duif uit stof en pluimpjes vervaardigd, op een uitschuifbaar metalen staafje van 1m. Je kan er niet naast kijken ! Zij vertelt honderduit over de streek rond het meer van Galilea, de Bijbelse en geschiedkundige betekenis en refereert soms naar teksten uit de Schrift waar de bezochte plaatsen vermeld worden.

Het is duidelijk ...op bezoek in het "Heilige Land" komt men aan de Bijbel niet voorbij !

Ruth wijst er ons ook telkens op om "heilige kleding" te dragen als we de "heilige plaatsen" bezoeken. Dit betekent voor de mannen : knieën bedekt en soms een

keppeltje dragen (het kleine mutsje op het achterhoofd). Voor de vrouwen : schouders en knieën bedekt.

In de bergketen in het Noorden vormen drie bronnen de Jordaan. De rivier slingert zich dan naar beneden en mondt uit in het meer van Galilea, gelegen op 200 m onder zeeniveau. Eindpunt van de Jordaan is de Dode Zee, 400m onder zeeniveau.

We rijden door Tiberias, hoofdstad van Galilea en een belangrijke stad voor de Joden. Hier hebben geleerden alle regels van de Joodse religie opgetekend op perkamentrollen, bekend als de Talmoed. Zij gebruikten het Hebreeuws, wat later de taal wordt voor de Joden naast het Aramees.

Tot op heden bezoeken pelgrims nog steeds de graf tomben van beroemde rabbi's.

Langs de westoever noordwaarts rijden we door het dorp Migdal wat toren betekent. Het is de plaats waar zout gestockeerd wordt, gewonnen uit het meer. Interessant weetje : Migdalena betekent : zij die uit Migdal komt : Magdalena.

Op weg naar Kafarnaum zien we de Berg van de Acht Zaligheden.

De Italiaanse architect Antonio Barluzzi (1884-1960) bouwde een achthoekige moderne kerk op palen zodat de ruïnes van de vroegere kerk nog zichtbaar bleven. Heel apart : oud en nieuw verenigd.

In een broeierige hitte (40°) nemen we kort de tijd om even rond te wandelen en ook de ruïnes van een synagoge te bekijken. Dezelfde architect / franciscaan ontwierp hier vele kerken, kloosters en scholen.

Even voor 11 uur zijn we op weg naar Tabgha voor een boottocht op het meer, maar we beleven nog een bijzonder moment vooraf.

Vijf mei is de nationale feestdag in Israël, de dag waarop men alle oorlogsslachtoffers en slachtoffers van terroristische aanslagen herdenkt. Ruth wijst ons op de vele vlaggen aan de privéhuizen, in de straten, aan de auto's. Ze waarschuwt dat om 11 uur in het ganse land de sirenes loeien en het leven stilvalt. Mensen blijven plots staan, treinen, bussen, auto's houden halt tijdens deze minuut stilte. We bevinden ons tijdens deze minuut vlak voor een winkel en fotogalerij over de geschiedenis van Israël vanaf 1948, de onafhankelijkheid. Het is een indringende minuut. In het gebouw staat een groep vrouwen rond een gedenktafel geschaard met vlaggen, bloemen en kaarsen. Zij zingen eerst ingetogen maar heffen daarna de nationale hymne aan, meegezongen door alle aanwezige Israëli's en onze Ruth.

Om 12 uur gaan we aan boord van een visserssloep zoals de Apostelen deden. We bevinden ons voortdurend op Bijbelse plaatsen. Tot onze verbazing hijst de matroos de Israëlische en Belgische vlag en weerklinkt de Brabançonne, gevolgd door de Israëlische nationale hymne.

Na de korte boottocht wijst Ruth ons op een zitbank van mozaïek. Kunstenaars met verschillende achtergrond en religie maken ieder jaar een kunstwerk om te bewijzen dat men vredig kan samenleven en werken.

De lunch gebruiken we in een restaurant langs het meer waar de “Petrusvis” de specialiteit is van het huis, geïnspireerd door de apostel Petrus.

Terug in de bus rijdt Moshe richting Golanhoogte. Ruth geeft op boeiende wijze een geschiedkundig overzicht vanaf 1948, jaar van de onafhankelijkheid tot heden. Van de boottocht op het meer naar de Golanhoogte maken we een sprong van 2000 jaar in de geschiedenis.

Op een uitkijkplaats zien we de grens met Syrië over de vallei waar bitter is gevochten. Moshe was chauffeur in het leger en was bereid een beetje te vertellen hoe hij dit beleefde. Hij overleefde maar werd nog emotioneel als hij zei dat vrienden het niet haalden. Natuurlijk zijn onze militairen erg geïnteresseerd in de gebruikte tactiek en becommentariëren zij druk de gebeurtenissen. We passeren langs de huidige UNO-waarnemerspost.

De tocht rond het meer van Galilea gaat verder langs Katzrin naar beneden. Moshe, een kei van een chauffeur, loodst de bus door ontelbare haarspeldbochten van de Golanhoogte, voorbij het drielandenpunt : Jordanië, Syrië en Israël. Een adembenemende rit met mooie vergezichten over een diepe vallei.

In de kibbutz wacht een lekkere maaltijd. Marcel Demot biedt het aperitief aan voor zijn verjaardag. Alleen de dapperen kunnen jarig zijn op de nationale feestdag! Nogmaals bedankt Marcel!

Vele kibbutsim vieren de nationale feestdag met vrienden en familie tijdens een plechtigheid op het grote plein. Jong en oud lezen teksten ter herdenking van de oorlogsslachtoffers, maar daarna volgt zang en dans door kinderen en volwassenen. Een aantal reisgenoten scharen zich ook onder de toeschouwers tot het tijd is om de koffers te pakken. Morgen verlaten we “Kibbutz Degania” na een hele drukke en leerrijke dag.

De omgeving van de kibbutz toont niet alleen een ware groentetuin, maar ook grote boerderijen met melkvee. Ook industriële activiteit is vast te stellen. De kibbutsim werken op deze verschillende plaatsen.

Ruth legt haarfijn uit hoe de organisatie van een kibbutz werkt en hoe die levensvorm is ontstaan.

In het begin van de 20^e eeuw kwam een golf van immigranten naar “Palestina” als gevolg van pogroms in Oost-Europa. Zij vestigden zich aan het meer van Galilea en “Kibbutz Degania” werd opgericht.

Iedereen werkt voor de gemeenschap in een democratisch systeem. De mensen kozen voor deze leefvorm omdat ze hun land moesten opbouwen vanaf het begin. Sociale voorzieningen omkaderen de mensen met scholen, kindercrèches, ziekenhuizen, eetzaal en grootkeukens, wasserij, enz.

Financiële hulp kwam uit Europa en de Verenigde Staten. Ook West-Duitsland betaalde jaren lang grote sommen voor wat men noemde : “Wiedergutmachung”.

Dag 3 dinsdag 6 mei 2014

Bezoek aan kazerne-opendeur - Nazareth - Akko - Haïfa : Perzische tuinen - Jeruzalem

We verlaten de kibbutz om 8.30uur richting Nazareth maar houden onderweg halt aan een kazerne.

We bereiken de kazerne waar het opendeur is in het kader van de nationale feestdag. We worden heel vriendelijk ontvangen door jonge militairen, mannen en vrouwen. Er is dienstplicht voor iedereen : drie jaar voor de mannen en twee jaar voor de vrouwen.

Zoals dat ook in België gebeurt tonen de militairen hun materieel

Met grote interesse bekijken de militairen in onze groep de toestellen en wapens van dichtbij. Enkelen gaan graag op de foto met hun Israëlische collega's. Tot hun verbazing blijken weinigen Engels te praten en roepen een collega erbij om te vertalen. Heeft vast met veiligheid te maken!!

Na dit bezoek en op weg naar Nazareth, wijst Ruth naar een Palestijns dorp, altijd herkenbaar aan de minaret van de moskee en het gebrek aan ruimtelijke orde. Geen vlaggen aan de huizen voor de nationale feestdag van een land dat zij niet willen. Zij die het toch zouden willen, durven of kunnen het niet doen wegens de grote sociale controle.

De Arabisch-christelijke minderheid heeft het zeer moeilijk in de moslimdorpen. Stilaan trekken ze weg als gevolg van discriminatie en de zeer verschillende levensvormen en tradities. In Nazareth bezoeken we kerk van Maria Boodschap,

een druk bezochte moderne kerk, ontworpen door de Italiaanse architect Giovanni Muzio van rond 1960. De kerk is gebouwd op de fundamenten van een kruisvaarderskerk en de vijfde in de rij op deze plaats. Het is de grootste katholieke kerk van Israël en zelfs van het Midden-Oosten. Vele landen hebben een afbeelding van Maria in mozaïek geschonken, vaak in de stijl van hun land.

We nemen een kleine pauze in een cafetaria met inclusief Oosterse snoepjes zoals Turks fruit, Baklawa, nougat, etc. We rijden verder naar Akko, stad aan de kust ten noorden van Haïfa (Chaïfa in het Hedbreeuws).

Ruth is nooit moe allerlei info te geven over het gecompliceerde land dat we bezoeken. Zo vernemen we dat de Joden worden begraven in een linnen doek en met de voeten in de richting van Jeruzalem. Maar slachtoffers van terroristische aanslagen worden begraven in een kist omdat de lichamen niet altijd intact zijn. Heeft te maken met de wederopstanding en hoe men dan verschijnt.

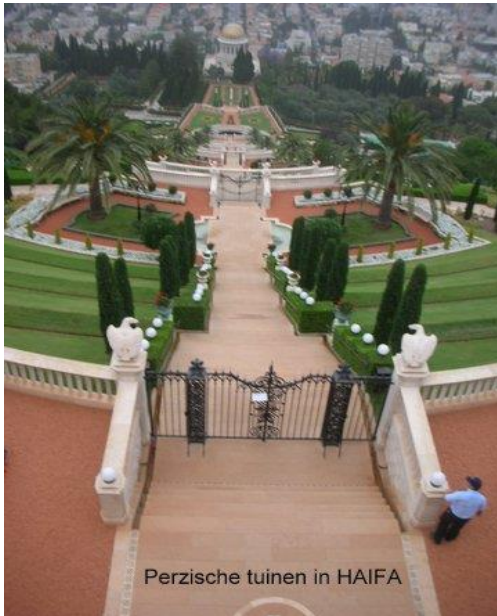
Op de stopborden in het verkeer staat een hand. Dit teken is heel symbolisch voor alle bewoners van het land. Hand = Had = Hebreeuws of Yad in het Arabisch. Hand van God is vaak als juweeltje te zien en gedragen door gelovigen van de drie grote religies. Voor de Joden zijn echter de Davidster en de zevenarmige kandelaar nog belangrijker, waarvan de kandelaar de oudste is.

Akko was ooit hoofdstad van de kruisvaarders. De Ottomanen bouwden de stad uit en maakten haar economisch heel groot. Napoleon verscheen ook hier na de passage in Egypte, maar misrekende zich aan de stadsmuren. Ene Jazzar, (de slachter genoemd wegens zijn wreed optreden) wilde een citadel bouwen op de fundamenten van de kruisvaardersvesting. Uit vrees voor te lichte fundering, liet hij alle ruimten vullen met puin en zand. Men maakte later die ruimten weer leeg en er verschenen interessante overblijfselen uit de kruisvaarderstijd.

De vesting diende in de Britse mandaatstijd als gevangenis voor Joodse verzetsstrijders en er gebeurden zelfs terechtstellingen. Joodse opposanten slaagden er ooit in een gat in de muur te blazen en ontzetten zo de gevangenen. De archeologische opgravingen zijn redenen genoeg tot oprichting van een leerrijk museum. Unesco beschermt deze site.

We verlaten Akko over de dubbele wallen en droge grachten. De mooie bloemperken op de ronde punten zijn een streling voor het oog evenals de prachtige Jacaranda bomen met felblauwe bloesems.

Onze tocht gaat verder richting Haïfa. De derde stad in Israël heeft twee universiteiten van elk 15000 studenten en ligt op een heuvel. Van de benedenstad gaat de rit door smalle straten naar de middenstad en verder naar omhoog in de bovenstad tot op de Karmelberg. (wijngaard van God) We houden even halt aan de Perzische tuinen, in terrassen aangelegd die tot aan de kust lopen. De tuinen bieden een prachtige aanblik met bomen, bloemen en struiken langs grasperken waar men in London jaloers kan op zijn. Witte stenen trappen leiden van terras naar terras.

In het midden ligt het mausoleum van de Perzische stichter van de Bahá'í, een orthodoxe sekte van de Islam. Ook zijn opvolger wordt verbannen uit Perzië, komt in Akko terecht waar hij grotendeels, tot zijn dood in 1892, in gevangenschap leeft. Van Haifa tot Jeruzalem leggen we nog een hele weg af. Het groene landschap met land- en tuinbouwgebieden, fruitbomen, wijngaarden en bananenplantages wisselt af met heel onherbergzaam gebied. De autobanen lopen door een smalle corridor die op dit ogenblik verbreed wordt. Na de onafhankelijkheid in 1948 was de doorgang nog veel enger en werden de Joodse konvoien op weg naar Jeruzalem aangevallen door Arabieren waarbij vele slachtoffers vielen. Vele voertuigen opzij van de weg herinneren aan die moeilijke periode die eigenlijk tot vandaag voortduurt.

De Arabieren in de buurlanden en in Israël zelf aanvaardden de Joden niet. De Joden van hun kant doen er alles aan om hun territorium te verdedigen met alle middelen, tot de bouw van een hoge muur toe. Feit is dat sinds het bestaan van de muur geen zelfmoordaanslagen meer hebben plaats gevonden aan Israëlische kant.

Ruth verduidelijkt dat er drie soorten gebieden zijn :

- A. Palestijns gebied onder Palestijns gezag.
- B. Mixed gebied onder Palestijns én Israëlisch gezag.
- C. Israëlisch gebied onder Israëlisch gezag.

Voor buitenlanders is het niet duidelijk in welk gebied zij zich bevinden.

We bereiken Jeruzalem in het drukke verkeer met files wegens het einde van de vrije dagen voor de nationale feestdag. De stad ligt op 800m hoogte en telt meer dan 600.000 inwoners. We pakken uit in hotel "Caesar Premier", waar we de rest van de week blijven. De kamerverdeling verloopt vlot. Na de installatie op de kamer kunnen we samen genieten van een lekkere maaltijd aan een uitgebreid buffet.

DAG 4 woensdag 7 mei 2014

Yafo : legermuseum – Mishmar David : herdenkingsplaats Geniekorps – Rondrit in oude stadsgedeelte van Jeruzalem.

Om 9 uur zit iedereen welgezind in de bus voor een drukke dag in het teken van het ontstaan van de staat Israël en de turbulente geschiedenis van het land tot vandaag.

Op weg naar het legermuseum in Yafo bij Tel Aviv, vertelt Ruth hoe de migratie van Joodse burgers naar Yafo zich ontwikkelde. Vanaf het einde van de 19^e eeuw kwamen migratiegolven naar Palestina omwille van pogroms en antisemitisme in vooral Oost-Europa. De migranten kwamen aan in de oude havenstad Yafo. Na WO II kwamen Joden in grote getale uit West-Europa, overlevenden van de Holocaust en anderen. Theodor Herzl, (1860 - 1904) geboren in Boedapest, wordt algemeen erkend als de grondlegger van het Zionisme. Hij beoogt met de stichting van een Joodse staat een oplossing te vinden voor het antisemitisme. De Ottomanen verkochten veel onvruchtbare grondstukken aan de eerste migranten die in de onherbergzame streek van Yafo een nieuw bestaan opbouwden. Vandaag is Yafo een welvarende voorstad van Tel Aviv.

Het grote probleem was en is tot vandaag : “Wat met de mensen die er wonen en de bomen die zij geplant hebben!?”

Israël is vanaf 1920 een mandaatgebied van GB dat onafhankelijkheid belooft. Er ontstaan later oppositiegroepen die ondergrondactiviteiten ontwikkelen en in het geheim bewapenen.

Op 29 november 1947 beslist de UNO dat Israël en de Palestijnen een onafhankelijke staat krijgen maar GB onthoudt zich en Arabische Staten stemmen tegen. Ben Goerion roept na een burgeroorlog de staat Israël uit. Een dag later vallen de Arabieren aan. Later volgen de Zesdaagse Oorlog in 1967 en de Yom Kipour oorlog in 1973 naast vele andere conflicten. Ganse bibliotheken zijn volgeschreven over de geschiedenis van dit gebied, de rol van de grote mogendheden en de huidige situatie. Veel mogelijkheden voor zij die zich in deze materie willen verdiepen.

Wij bereiken het museum van het Israëlisch leger, gelegen op een terrein van een oud treinstation. Het toont een overzicht van de geschiedenis van Israël vanaf 1948.

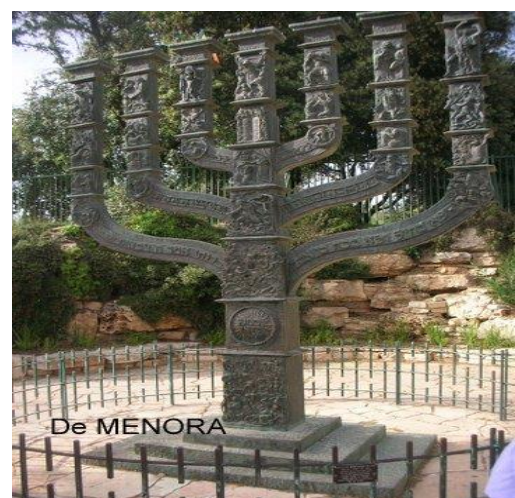
Materieel, bewapening, kledij, militairen die later in de regering en op het internationaal parket bekend zijn.

Na de lunch in een Arabisch restaurant (geen probleem: Ruth kan het goed vinden met vele palestijnen) brengt de chauffeur ons gezelschap naar “Mishar David” waar we een site van het geniekorps bezoeken. Brigadegeneraal o.r. Avi ZOHAR, verwelkomt ons en leidt ons rond tussen de verschillende types van bruggen. Daarna geeft hij samen met zijn vroegere collega uitleg over hun aandeel in de grote conflicten van 1967 en 1973. Na de mogelijkheid vragen te stellen volgde een film over de genie-opdrachten vanaf 1948 en de oprichting van het monument voor de genie.

Samen met andere vrijwilligers, oud-gedienden van de genietroepen, werken de generaals aan het verzamelen van grote en kleine verhalen over de genietroepen. Alle leden van de vriendenkring kunnen hier hun herinneringen verzamelen en openstellen aan bezoekers.

De vriendenkring verzamelt ook fondsen voor de families van gesneuvelden of oorlogsinvaliden die het moeilijk hebben.

Met een drankje en een versnapering besluiten we dit bezoek.

Onze dagtocht gaat richting Jeruzalem. Tegenover de Knesset, het parlement, geeft Ruth uitleg bij de “Menora”, een reuzenexemplaar van de zevenarmige kandelaar, geschenk van GB. Iedere arm van het gekende Joodse symbool toont belangrijke feiten van het Joodse volk door de eeuwen heen.

Na het avondeten in het hotel trekken we er nog eens op uit. Met de bus verkennen we eerst de orthodoxe buurt met haar enge en drukke straatjes en steegjes. Opvallend veel boekhandels, maar vervallen en onverzorgde gebouwen. Gezinnen met veel kinderen in typische kledij vullen de smalle voetpaden. Jeruzalem telt vele bergen : Olijfberg, Tempelberg, berg Sion, Scolusberg met de universiteit. We rijden langs de Synagoge met de glasramen van de kunstenaar Chagall, dan voorbij het Augusta-Victoria hospitaal (een geschenk van de Duitse Keizer), de tuin van Getsemane, de Oostmuur. In een residentiële wijk passeren we de Belgische ambassade, de enige in Jeruzalem; alle andere ambassades bevinden zich in Tel Aviv. In deze wijk wonen vooral Europese Joden die geen mangobomen of citrusvruchten in de tuin planten, maar bloemen en sierstruiken. Een panoramisch zicht biedt een mooie aanblik op de gouden koepel, de Klaagmuur en vele bekende kerken. We hebben al een voorsmaakje van wat we morgen zullen ontdekken op de wandeling door de stad.

Dag 5 : donderdag 8 mei 2014

Wandeling door Jeruzalem, de oude stad.

De chauffeur brengt de groep naar de Tempelberg waar we de vorige avond de stad bij nacht zagen. De lucht is wazig zodat we moeite hebben de gebouwen te ontdekken die Ruth aanduidt. Als dan een dichte mistbank opduikt en de stad uit het zicht verdwijnt, is het tijd om de wandeling door de stad te beginnen.

We bewandelen de steile "Via Dolorosa" in stukjes. Dit is de weg die Jezus aflegde na zijn aanhouding, de veroordeling, de geseling tot de kruisiging en dood op Golgotha en de begrafenis. In zijstraatjes op hetzelfde niveau bekijken we gebouwen uit periodes van voor Christus.

Het oude Jeruzalem (Yerusalaim in het Hebreeuws) is maar één vierkante km groot, maar de eeuwenoude geschiedenis van drie religies is hier samengeperst op enkele heuvels. Kerken, kapellen, moskeeën en synagogen zijn gebouwd op fundamenten van oudere gebouwen.

De stad is verdeeld in een Armeense, Christelijke, Joodse en Moslimwijk. De Armeniërs zijn de eerste Christenen die er zich vestigden en kerken bouwden omdat hun koning zich als eerste vorst bekeerde. Ontelbare kloosterorden zijn actief op deze kleine oppervlakte. Alles beschrijven leidt te ver. Daarvoor zijn er uitstekende reisgidsen.

Daarom alleen een paar details bij bijzondere plaatsen.

"Wiener Kaffeehaus"

Tijdens de koffiepauze komen we plots in de Weense sfeer terecht van Keizer Franz-Josef en Sissi. Dit Oostenrijks hospice voor bedevaarders opende de deuren in 1863 waar Oostenrijkse nonnen de zaak runnen. Het is een oase van rust voor alle bezoekers, gelegen in het midden van de Moslimwijk. Meubilair en inrichting zijn origineel Weens, zelfs de koffie. Een stukje Europa midden in Jeruzalem.

De Klaagmuur

Elke maandag en donderdag vindt de "Bar Mitswa" plechtigheid plaats voor jongens van 13jaar. We zijn getuigen van deze religieuze gebeurtenis.

Begeleid door mannelijke familieleden dragen de jongens in traditionele kledij, de Thorarollen in een mooi schrijn al zingend naar de plaats op het grote plein. Zij lezen een tekst voor bij één van de vele Rabbi's en zijn vanaf dan opgenomen in de Joodse gemeenschap en het leven van de synagoge.

De mama's en vrouwelijke familieleden zijn niet toegelaten bij de plechtigheden. Zij kijken over de afsluiting of gluren door het hekken naar het gebeuren.

Wij, vrouwelijke toeristen, zijn hetzelfde lot beschoren. Onze mannen daarentegen mogen met keppeltje tot bij de Klaagmuur komen en hun opgetekende smeekbeden in de muurspleten stoppen.

Heilige Grafkerk

De steen waar Jezus zou opgelegd zijn na de Kruisafneming is het voorwerp van uitzonderlijke aandacht en devotie. Bedevaarders zitten op de knieën voor de steen en wrijven met allerlei voorwerpen (sjaals, zakdoeken, etc.) of met de blote handen over de steen. Mamila-shoppingcenter

Een uitzonderlijk mooie en moderne omgeving in de Joodse wijk met grote restaurants en gezellige terrassen. Discreet patrouillerende militairen geven een veilig gevoel.

Een massa toeristen uit de ganse wereld verdringt zich voor de heilige plaatsen in de verschillende kerken. Soms is er geen doorkomen aan en loodst Ruth ons langs een andere weg door dit labyrint van steegjes.

In de souks of bazar is er altijd een drukke bedrijvigheid. Goederen worden in smalle wagentjes over de eeuwenoude stenen geduwd, terwijl de handelaars de toeristen in hun winkel lokken. Het is een memorabele dag waar we de plaats van eeuwenoude geschiedenis op één vierkante km samengeperst zien en drie wereldgodsdiensten naast elkaar bestaan; dit is nog niet met elkaar.

Dag 6 : vrijdag 9 mei 2014

Yad Vashem – Bethlehem – Israël Museum met Dode-Zeerollen uit Qumran

Yad Vashem is het "monument van de herinnering". Het is gebouwd op een heuvel en telt verschillende gebouwen op een groot domein. Bedoeling was : Alle mensen te danken die Joden redden uit de handen van de achtervolgers, alsook alle slachtoffers van de Holocaust die geen graf hebben, hier een naam te geven, zelfs na jaren.

In het hoofdgebouw is de ingang donker gehouden om de zwarte geschiedenis te benadrukken. Het heeft de vorm van een zadeldak met op het einde een lichtpunt van het

daglicht. De toekomst moet beter zijn. De zalen zijn links en rechts van de hoofdgang ingericht.

De aanloop van de gruwel is voorgeprogrammeerd na de machtsovername door de Nazi's in 1933. De talrijke foto's en originele geluidsopnames van Hitler en zijn volgers illustreren hoe een natie gehersenspoeld wordt door hun propaganda.

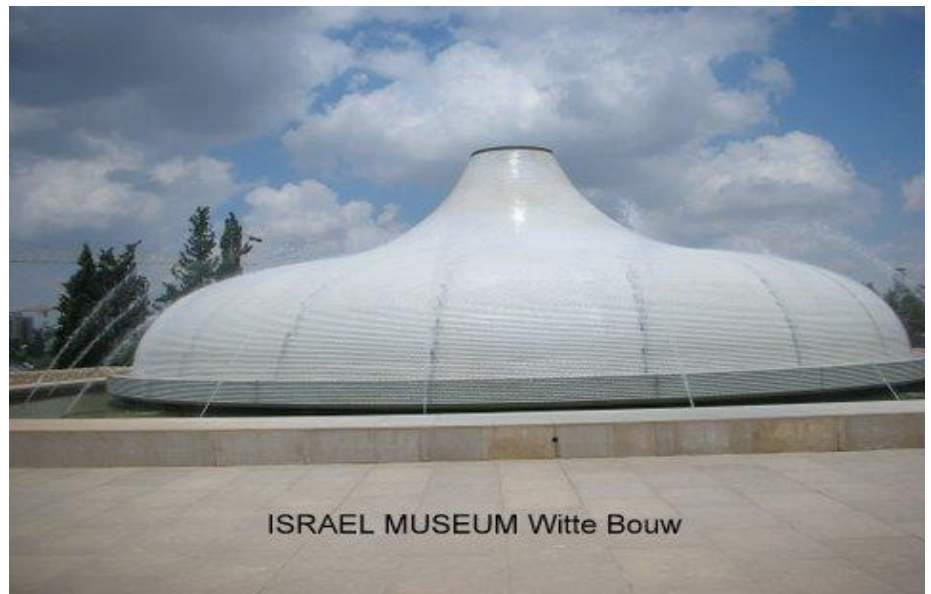
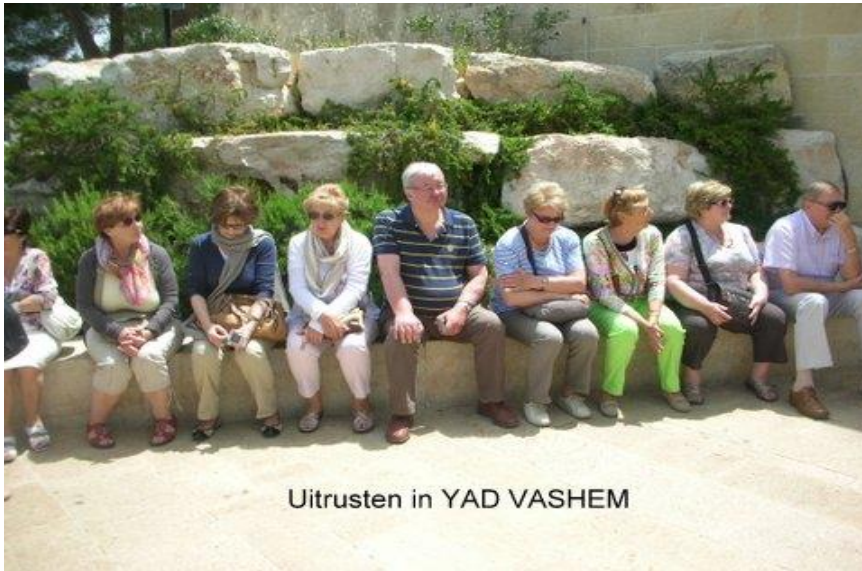
Chronologisch ziet men wat gebeurt in de bezette gebieden vanaf 1938 tot het einde van WO II. Talrijke getuigenissen van overlevenden kan men volgen op televisieschermen. Zo hoor ik het verhaal van Marcel Reich Ranicki (1920-2013), die na jaren terug naar Duitsland is gekomen en de literatuurpauze werd. Ontelbare uitzendingen volgde ik op de televisie. De Joodse bevolking in de Oost-Europese landen hebben enorm geleden onder de razzia's en deportaties. Alle landen van waaruit Joodse burgers zijn weggevoerd en vermoord, hebben een afdeling met stille getuigen van wat zich afspeelde 70 à 80 jaar geleden. Zelfs een originele wagon, waar zo velen in vervoerd werden, is te zien. Bezoekers zijn opvallend stil want de aanblik van zoveel leed laat niemand onberoerd.

We bezoeken ook het memoriaal van de vermoorde kinderen. Abraham en Edith Spiegel lieten dit gebouw optrekken voor hun zoon Uziel, omgekomen in Auschwitz, maar ook voor de anderhalf miljoen omgebrachte kinderen. In het verduisterd interieur weerkaatsen duizenden lichtpuntjes door middel van spiegels. De bezoekers schrijden voet voor voet vooruit langs een reling en zien ontelbare sterretjes. Heel indrukwekkend.

In een ander gebouw is de gedenkplaats ingericht met de namen van de voornaamste uitroeiingskampen in WO II. In de grote donkere ruimte met gedempt licht ontdekken we ook "Breendonk", het Belgische oord van veel lijden en dood.

Terwijl onze groep het hoofdmuseum bezoekt, heeft Ruth in de archieven van de "Rechtvaardigen onder de volkeren" de naam gecheckt van een inwonster uit Eksel. Maria Cuyvers-Cuyppers (1904-2005) kreeg in 1994 de medaille van de "Rechtvaardigen". Tijdens WO II gaf zij twee jaar onderdak aan een rabbijn. Deze dame is tevens de moeder van Juliette, echtgenote van ons KVOO-lid Jan Vermeulen.

We zien ook het monument ter herinnering aan de Joodse arts Janusz Korczak, die 200 kinderen van een weeshuis begeleidde naar Treblinka waar allen vergast werden. We verlaten Yad Vashem diep onder de indruk.

Bij de volgende site gaan we terug in de geschiedenis : het Israël Museum. Bij een grote maquette in open lucht zien we in één oogopslag de oude stad Jeruzalem. Vervolgens bemerken we twee grote gebouwen : zwart en wit. Het zwarte symboliseert het kwade, het witte het goede. Het witte gebouw herbergt de oudste Thorarollen, gevonden bij de Dode Zee.

Onder de best mogelijke omstandigheden bewaart men hier heel oude Thorarollen, sommige in puzzelstukjes samengelegd . Het bijzonderste stuk zit in een koker diep in de rots onder de grond, bestand tegen aanslagen. Het dak wordt besproeid met water voor afkoeling.

Ondertussen is het tijd voor de lunch. In de “Kibbutz Ramat Rachel”, genaamd naar Rachel uit de Bijbel, genieten we van de middagpauze. In het grote aanbod vindt iedereen zijn gading.

Nadien rijden we door Palestijns gebied naar Bethlehem, passeren een checkpoint zonder problemen omdat Ruth beschikt over een bijzondere toelating als Joodse gids.

De nummerplaten op de auto's hebben een P als laatste letter.

We bereiken het centrum van Bethlehem. In een klein kerkje zingt een luthers priester een kerstlied met een mooie baritonstem : “Gloria in excelsis Deo”. In de geboorteplaats van Jezus is het blijkbaar altijd Kerstmis.

De nog schaarse christenen hebben het hier heel moeilijk tussen de moslims.

Discriminatie en pesterijen zijn hun deel. We bezoeken de geboortekerk, gebouw dat de Perzen in de 6^e eeuw ongemoeid hebben gelaten tijdens hun verovering. Een van de drie koningen was in hun traditionele kledij gekleed.

Er beginnen Grieks-orthodoxe en Armeense kerkdiensten, dus is het bezoek voortijdig beëindigd. Het dak van de kerk is gedeeltelijk afgebroken om de Al-Aksamoskee in Jeruzalem te herstellen.

Na het avondmaal in het hotel verzamelen we allemaal in de lobby om Ruth te danken. Het is de laatste avond met haar. Onze reisleader overhandigt haar een geschenk : een herinneringsplaquette van KVOO met het wapen van Limburg. Zij maakte van deze reis een fantastische ervaring en iedere deelnemer bedankte haar zeer hartelijk.

Dag 7 : zaterdag 10 mei 2014

Burcht Masada – Qumran – Dode Zee

Op deze sabbatdag gaan we vroeg op pad richting Qumran en Masada.

Van Jeruzalem op 800m dalen we vandaag 1200m tot de Dode Zee. Het gebied behoorde tot 1967 aan Jordanië en is heel onherbergzaam. Tussen de heuvels ontdekken we Bedoeïenententen. Deze Nomadenstammen leiden een heel apart leven.

Verder rijden we langs de ruïnen van een klooster in Qumran. Hier leefden de Essenen van 150 voor Chr. tot 68 na Chr., jaar dat de Romeinen verwoestingen aanrichtten. Deze leefgemeenschap bestudeerde de Thorarollen en kopieerde ze, deed aan landbouw en bakte potten.

Bij de verovering door de Romeinen heeft de gemeenschap de vele rollen in de grotten in de omgeving in veiligheid gebracht, waar een herdersjongen ze in 1947 ontdekte. Vele Bedoeïenen proberen stukjes van de rollen te verkopen tot men de ware toedracht kent. Willy geeft een les Romeinse geschiedenis, één van zijn hobby's, als voorbereiding van het bezoek aan de burcht. Het landschap is schraal met oases af en toe waar de gekende madjouldadels groeien.

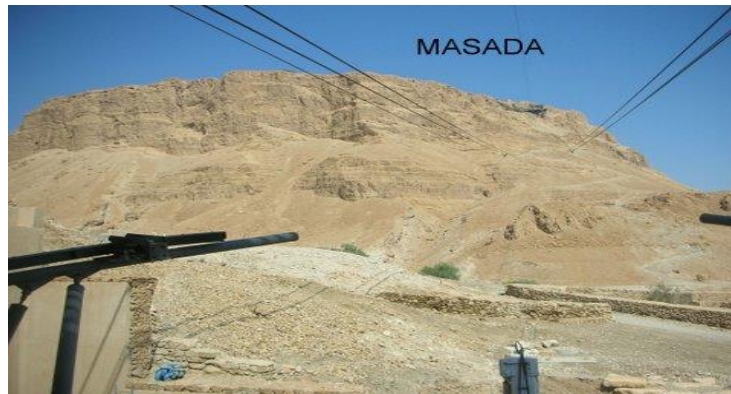
Dan doemt in de verte de 400m hoge rots op met de ruïnes van de burcht van Herodes de Grote, vader van de Herodes, die we later kennen van de kindermoorden.

De vader was een uitstekend tacticus en ingenieus architect. Hij breidde in de eerste eeuw voor Chr. de bestaande burcht uit tot een modern paleis en een vesting met hoge muren. Met een kabelbaan bereiken we het plateau op de top. De Joodse groep opstandelingen trok zich hier terug met hun leider Eliasar vanuit Jeruzalem. Deze genaamde Zeloten bezaten vernuftige systemen voor kanalisatie, waterreservoirs, zelfs vloerverwarming. Stockeren van enorme hoeveelheden proviand is er geen probleem.

De Romeinen konden pas na drie jaar van werken aan hun stormrammen de vesting bereiken vanuit de belegering in het dal. Dan wachtte hen een dramatische aanblik : 950

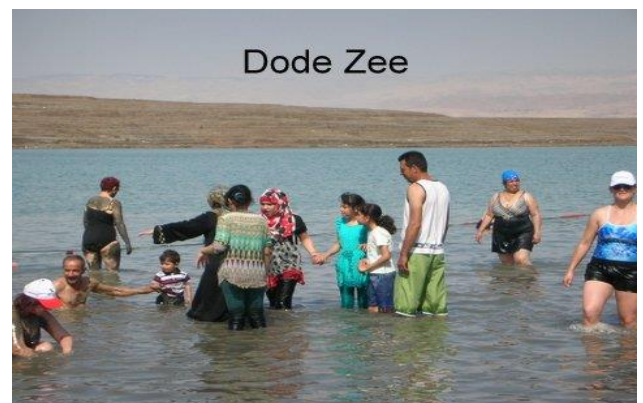
lijken. Op aansporing van hun leider verkozen zij de dood door zelfdoding boven de overgave.

Masada is tot vandaag het symbool van Joodse onverzettelijkheid. Legerofficieren leggen op de berg hun eed van trouw af. Ook dertienjarigen vieren op de berg hun Bar Mitswa.

We lunchen in een groot restaurant met verkooppunt van cosmetische producten, gefabriceerd met speciale stoffen uit de Dode Zee.

We bereiken de plaats waar de liefhebbers in de Dode Zee gaan. Het zoute water en de modder bezitten geneeskrachtige stoffen voor bijvoorbeeld : psoriasis en rheuma. Mensen nemen een modderbad of gaan in zee.

Pittig detail : ik zag een Palestijnse familie, drie generaties, geheel gekleed met lange mantels en sjaals, pootje baden!

Op de terugweg passeren we de befaamde hoge muur die Palestijnen moet beletten aanslagen te plegen in Israël.

In het hotel wacht weer een lekker buffet en het is tijd om koffers te pakken. Ons bezoek is ten einde. Ruth en Moshe verlaten ons na hartelijke afscheidsknuffels.

Dag 8 : zondag 11 mei 2014

Terugkeer naar België

De laatste dag van een leerrijke en fantastische reis verloopt rustig.

Na het ontbijt kan iedereen de koffers aan de receptie achterlaten en de dag naar eigen keuze invullen.

We trekken de stad in en kuieren rond in de bazar, lopen over de markt of winkelen in het shoppingcentrum "Mamila", kopen souvenirs.

Er is voldoende tijd om te genieten van het mooie weer op een gezellig terrasje of iets lekkers te eten samen met reisgenoten.

Om 18uur is iedereen aanwezig in het hotel. Ralph van het reisbureau en een andere chauffeur begeleiden ons naar Tel Aviv.

De koffers worden geladen en we vertrekken naar de luchthaven Ben Goerion bij Tel Aviv. Een aantal uiterst strenge controles verlopen vlekkeloos voor iedereen maar nemen veel tijd in beslag. De laatste sjekels worden uitgegeven in de duty-free shops of we wandelen rond in de leuk ingerichte vertrekhal.

Met een uur vertraging start de vliegreis naar Brussel. Na een lichte maaltijd even na middernacht proberen de passagiers te slapen of toch te rusten.

In Zaventem staan de chauffeurs te wachten om de groep weer naar Kiewit te brengen waar de auto's veilig geparkeerd staan.

We komen thuis bij het krieken van de dag en horen de vogels al fluiten.

Ik heb geprobeerd een overzicht te geven van ons bezoek aan Israël. Het is het resultaat van wat ik opgetekend heb tijdens de reis, vandaar dat het subjectief gekleurd is. Zeker zijn er tekortkomingen. Daarvoor mijn excuses. Met dank aan Luc die de tekst gelezen en verbeterd heeft.

Monique Van Camp – Van Hoof.

SHALOM JERUSALAIM

**DEFENSIEHUIS LIMBURG
MILITAIR
PROVINCIECOMMANDO
Guffenslaan 26
3500 Hasselt**

U.V.

